

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKLAPJA

63. évfolyam

4. szám

1948 április 1

Százötven magvető

Hatalmas ígéret a jövőre az a tény, hogy közel másfélszáz főnyi hallgató vett részt a méhészeti továbbképző tanfolyamon. Egy és fél száz ember más-helyt talán nem is nagy szám nekünk azonban hatalmas ígéret, mert nem alkalmilag összekerült 150 egyénről van szó, hanem ugyanannyi méhészapostolról, akik komoly előkészülettel, nagy ügyszeretettel és nem utolsó sorban anyagi áldozattal kefték utra Csíktól a Bánsáig, Szatmártól Hunyadig, Erdély minden sarkából, hogy 8 napos testvéri közösségben, egymást megismerve, baráti kezet szorítva egymástól tanulva és tanítva elindítsák országreszünk méhészeti holnapját.

S ha ma emlékünkből végig éjjük a rövid nyolc napot (mert rövid volt) és látjuk a nap minden szakában a zsu-folt termet a tanulni akaró figyelmet és fegyelmet a haladók részéről, a tanítani akaró önzetlen szolgálatot az előadóktól és a kialakult igazán testvéri közösséget, ma is azt érezzük, szükséges és jó munkát végeztünk. Szükséges volt ez a találkozó, hogy egymást megismerjük gondolatainkat kicseréljük. Adjunk és kapjunk tudást és irányvonalat a jövőre.

Allomás volt a nyolc nap, egy évnek induló állomása, mely 365 napra veti előre fénysugarát és jelöli ki benne a 150 apostol munkáját, kinek-kinek az örhe'yén.

Vigyük és adjuk tovább a nyolc nap tanulságát a távolmaradottaknak, kívülállóknak a kétkedőknek, a haladni akaróknak és maradiaknak egyaránt. Értessük meg a közösségi összefogás

erejét éppen a ma szempontjából. Szerveztünk be minden méltartót és méhészt, ahová csak szavunk és kezünk elér, méhészkörökbe és a körön keresztül az egyesületbe, az erdélyi méhészek nagy családjába.

Nem lesz könnyű a munka, testvér! Sok tudatlansággal, közönnyel és emberi gyengeséggel kell szembeállítani a tudást, a lelkesedést a szeretetet, önzetlenséget és mindig előre néző kítartást, de akkor biztos az eredmény. A méhészkörök kell őrtállók és összetartók legyenek az egyes vidékeken s ha majd a méhészeti felügyelőségek megvalósulnak, azoknak segítők támaszai.

A kolozsvári nyolc nap százötven magvetője elindult tanítani, irányítani — faji és foglalkozási különbség nélkül — minden méhészttestvért, hogy sok száz és ezer kicsiny házban nagyobb legyen a mindennapi kenyér, kevesebb a gond, sóhaj és pirosabb a gyermekre hazánk áldott földjén.

Felsőcsernáton,

Balogh Jenő.

FONTOS ÉRTESETÉS.

Az egyesületünk alapszabályai értelmében az egész évi tagságdíj befizetése az év első negyedében időszerű. Nyomatékosan felkérjük méhészttestvéreinket, hogy amennyiben még nem küldték be a f. évi 300 lejes tagdíjat, tegyék azonnal címünkre postára, illetve fizessék be a Méhészkör pénztárába. Egyesületünk minden pénzét a Méhészeti Közlöny kiadására fordítja, de munkánkat csak abban az esetben fokozhatjuk, ha tagjaink is megsegítenek pontosságukkal.

Humor

Boldogan, örömtől sugárzó arccal állít be Jóska öcsém János bá-hoz és már a kert kapujából kiáltja feléje:

— **Meg van! Meg van!**

— **Mi van meg Öcsém? —kérdi János bá.**

— **Sikerült kitermelni a szaporán petéző anyátl — feleli nagy büszkén a kérdezőt.**

— **Hogyan Öcsém? Hiszen ez még Bozsonádi nagy mesterünknek is csak részben sikerült?**

— **Nekem egészen sikerült!**

— **Ezt te honnét tudod —ördögáta kez-dője, — hogy az anya tényleg szaporán petézik? — kérdi János bá.**

Az egyik kaptárban megnéztem ma egy keretet és egy sejtben 5—6 petét is találtam. Hát nem eléggé szaporán petézik ez az anya?

— **De igen, — felelt rá János bá ravaszul mosolyogva a bajusza alatt.**

Petrozsény

Kaba

Kaptártisztító lapátocska

Felülkezelős kaptárakban, különösen ha felül van a kijáró, nekünk kell gondoskodnunk a kaptárfenék tisztításáról. Még ma is akadnak olyan méhészek, akik éppen emiatt idegenkednek a felülkezelős kaptártól, holott ez a művelet egyáltalán nem jelent több és nehezebb munkát, mint a hátulkezelős kaptáraknál. Alapos takarításnál itt is ki kell szedni legalább is az alsó sor kereteit, a felsőkezelésű kaptárban pedig már négy keret kiemelése is elegendő helyet biztosít — megfelelő szerszámmal — az alapos tisztogásra.

A feszítővas végével összekapart törmeléket vékony bádoggal vagy papírlemezrel kell kimeregetni a kaptárból. Ennek a meregetésnek egy mozdulattal való elvégzésére szolgál egy olyan házilag is elkészíthető kis személapátocska, amelynek a hossza 20 cm., a szélessége végig 12 cm., magassága pedig 3 cm. és az eleje a keskenyebbik végén van. Olyan fogóját, mint a háztartásbéli személapátoknak van, szükségtelen csinálni. Arra azonban vigyázzunk, hogy a lapát eleje, ahol a szemét alá toljuk, ne ívelt, hanem teljesen egyenes vonalú legyen, hogy a kaptár falához pontosan hozzámulhasson s ezáltal minden törmeléket felszedhessen.

Amint kiemeltünk négy — lehetőleg méhnélküli — keretet a kaptárból, az alatta lévő térségben a feszítővassal egy

benyúlással összekaparjuk a szeméket, s a másik benyúlással a törmelék alá toljuk a keskeny, de hosszú lapátocskát, s így egyetlen kiemeléssel felszedtük az összes szeméket. A megtisztított hely fölé áttolt további keretek alól ugyanígy szedjük ki az összekapart törmeléket, sőt kevesebb szemét esetén előbb a kaptár egyik végébe kaparjuk az összeset, s egyetlen mozdulattal emeljük ki onnan. Így igazán csak a legszükségesebb mozdulattal, jóformán a fészek vagy a méhek háborgatása nélkül és igen rövid idő alatt végezhetünk a munkával, ami különösen a hűvösebb időben történő tavaszi nagytakarításnál nagyjelentőségű. Szóhá Károly.

A cinke nem hibás

Nem bizony! — ha tudjuk, hogy milyen hasznos kis állat a cinke, nemcsak a gyümölcsstermelés, hanem a méhészet részére is. Gyümölcsészet nélkül nincs méhészet... (Talán megfordítva: Méhek nélkül nincs gyümölcsstermelés!)

En a cinke „ellenség“-kérdést úgy oldottam meg, hogy 3×15—20 cm.-es kijárónyílásaim vannak, télen-nyáron nyitvatartva. Nemcsak azért, hogy a cinkék télen a fészek alatt hálhassanak, a frissen lehullott méhekből jóllakjanak, hogy azután dolgaikra menjenek s a méheimet ne zavarják, — hanem azért is, hogy a méheknek legyen bőven friss levegőjük, ami kimondhatatlanul fontos egészségügyi szempontból... És már ides-tova 30 éve, hogy semmi bajom nincs a cinkékkel. A rémitő méhbetegségekről nem is szólv... Nem kell félni a méheket, hogy „megfagynak“, mert sok tapasztalatból tudjuk, hogy a vakablakban, a hideg vasbádogg-Krisztusban sem fagynak meg — ha van bőven ennyivalójuk... Az ártatlan és hasznos kis cinke pedig: hadd lakjon jól a hulla-méhekből s akkor a méheinket békében hagyja...

Lásd ezt cinke-kérdést és egyebeket is: „A Méhészkedés legkönnyebb és legeredményesebb módja“ c. könyvem 75. oldalán.

BALOGH LAJOS

MŰLÉPET

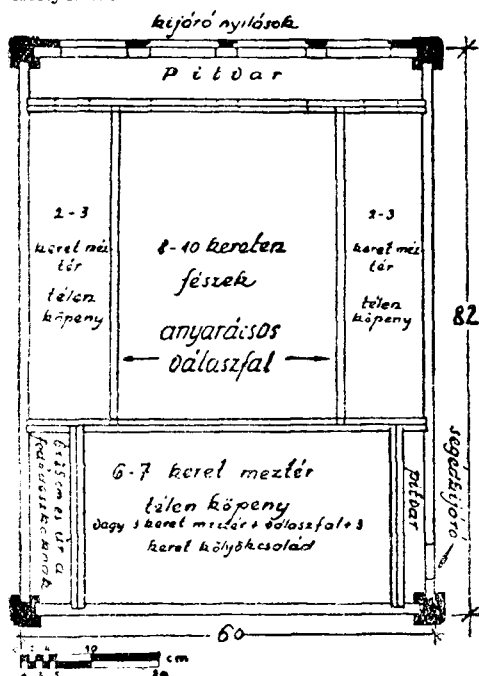
ÉS MINDENMŰ MÉHÉSZETI
FELSZERELÉST SZÁLLIT

**Dzierzon Méhészete
Kezdői Gyula**

Oradea, Tudor Vladimirescu 65.

A bundás (köpenyes) kaptár

A bundás vagy köpenyes kaptár leírását mind többen és többen sürgették, különösen *Sala József* alelnökünk februárban megjelent „Mindent a maga idejében” című cikke után, amelyben közölte a kétszeri vándorlással elért 77½ kg-os eredményemet.

ALAPRAJZ

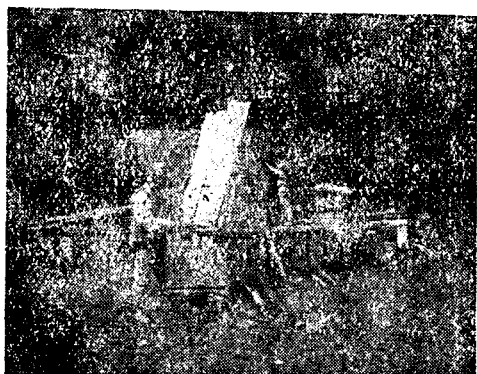
A bundás kaptár alapjában véve egy nagy láda, amit rekeszekkel célszerűen beosztunk.

A köpenyes kaptár elvét *Mátyás Sándor ny.* altábornagy fektette le elsősorban még az 1932-ben megjelent németnyelvű könyvében. Leginkább Jugoszláviában terjedt el *Tamaskó József* cikkei nyomán, de láttam a Dunántúlon is százcsaládos méhészeteket áttérni erre, mert a kaptár ára 1—2 év alatt megtérült a teletetű mézből. Nálunk 1946-ban közzöltük részletes leírását — „bundaskaptár” keresztnévvel — a Romániában elterjedt *Layens* 32 cm. széles és 42 cm. magas (tehát álló nagy erdélyi) keretre méretezve. Magam az eredetileg is nagy Boczonádi keretméretre szerkesztett „Hungaria” köpenyes kaptárral értem el az említett kiváló eredményt,

de sietek kihangsúlyozni itt is, hogy ezt nem kizárólag a kaptárnak köszönhetem, hanem annak a kiváló fiatal anyának is, amelyik a családot olyan népesen tudta tartani, hogy a 20 keretes kaptárt mondhatnám színiültig hordták mézzel.

A köpenyes elvet az itt közölt alaprajzból érthetjük meg a legkönnyebben. A kijárónyílás (elől négy van) egy 6 cm. széles pitvarba nyílik, majd innen a 14 keretes szakaszba. A 14 keret közül 8—10 keret a fészek, ezt kétoldalt két mozgatható anyarácisos válaszfal határolja, majd két 2—3 keretes oldalsó méztér. A kaptár hátsó felében 6—7 keretes méztér van, amit egy mozgatható válaszfalal szintén ketté oszthatunk és akkor 2—3 keret marad méztérnek és 3—4 kereten anyapáraztatót, úgynevezett kölyökcsaládot rendezünk be. A fiatal termékeny anyát vagy a törzscsalád felújítására használjuk fel és akkor a kölyök családot egyesítjük, vagy külön kaptárba helyezzük és méhvel, fiasítással kiegészítve, mesterséges rajt alkotunk. A hátsó méztér felhasználható tartalékanya kitelelésére is, ha a kerettartó válaszfal anyarácstól betéttel elzárjuk és a 2—3 kereten lévő kölyök családot a fészekhez szorítjuk, majd betesszük a válaszfalat és a 3—4 keretnyi ürt kitöltjük.

Télire a fészket a család erőssége szerint 7—9 keretre szűkítjük, az oldalsó és hátsó méztérrel megtöltjük szalmával és felül a menekülő ürt is. Mivel a kaptár

Gombos bácsi, backamadarasi kiscgazda méhészt bundás kaptáiraival a szovátai vándortanyán.

feneke kettős és szintén melegtartó anyag-gal van tele, a család körös-körül egy köpenyben, jó vastag „bundában“ tele. Tavasszal a jó melegben hatalmasra fejlődik. A tisztítást egy a homlokkal egész hosszúságában végigfutó nyílás könnyít meg, amelyet kijárónak is használhatunk, ha alsót akarunk.

A pitvar első rátekintésre feleslegesnek tűnik fel azoknak, akik még nem méhészkedtek pitvaros kaptárban. Télen a szél betörését akadályozza meg, mivel sarokkijárót nyitunk. Tavasszal innen itatunk, illetve adagoljuk a serkentő szörpöt. Nyáron, ha netalán tőgyelne a család, kitűnő védelmet nyújt a hirtelen jött vihar, záporos ellen, de megvédi a kint ülő méheket a békáktól és egyéb ellenségtől is. A rajzon elfordítható szellőző léceket mutatjuk be „zsaluakáterrel“, amit vándorlaskor kinyithatunk és így a pitvaron keresztül is szellőzik a kaptár. A lécek elkészítése kézilég sajnos nehézkes, gépen is különleges maró kést kíván, de vidéki méhésztestvéreink hozzájuthatnak, ha a kaptár készen leszabott anyagát valamilyen kaptárkészítő üzemünktől megrendelik. Reméljük olcsó pénzen forgalomba hozzák.

Vándorlaskor a fészek feletti, mintegy 10 cm. magas menekülő tér gondoskodik megfelelő helyről, ahova a nagynépségű család a lépekről kivonulhat. A levegőt az egész területre kiterjedő rostaszöveten kapja „sötétítve“. A fedődeszkákat a hátsó mézter mellett ürbe rakjuk élire és

ugyanide kerül a három választó deszka és a kerettartó fal anyarácsának deszka-betétje is. Tehát minden felszerelése a kaptárnak benne van, nem kell külön csomagolnunk.

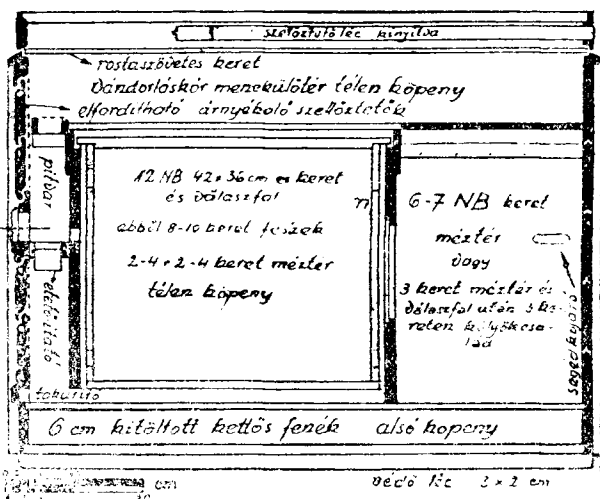
A kaptár méreteit és elkészítését nem részletezzük, mert azt amúgyis mindenki a maga igényéhez és eréjéhez igazítja. Amint e sorokból is kitűnik, mindenféle keretméretre alkalmas. A rajzokon NB. keretmérethez (42×36 cm. külvilág) szabtuk.

A 25 cm.-es mézterbe az országos kaptárból is átrakhatjuk a családokat, így nem okoz fejtörést az áttérés. A nagyhor-dás idején átrázzuk a nép egyrészt az anyával a fészekrész mülépes kereteire és a mézterben kikelő fiasítás helyét meghordják mézzel.

A rajzok nem a legkönnyebb elkészítési módot mutatják, viszont igyekeztünk a legjobbat bemutatni. A sarokoszlopok vályataiba „dolgozhatik“ a deszka anélkül, hogy elgörbülhetne. A falakat $\frac{3}{4}$ -es deszkából készítjük, hogy könnyű legyen, mert a hideg ellen nem a falvastagsággal védekezünk, hanem a belső tömítéssel.

Az idén általában kevés mézet fogyasztottak méhcsaládjaink. A collos deszkából és 12 réteg ujságpapírral, valamint 10–11 mm.-es külső burkoló deszkával ellátott, tehát általánosságban kettős falúnak tartott kaptárakban nálam 3.40 kg. volt az átlagos mézfogyasztás. Ezzel szemben a

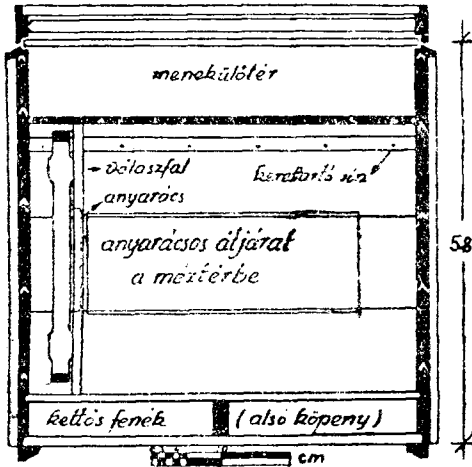
A „Hungária“ köpenyes kaptár pitvara kitűnően kiképezhető menekülő ürnék, ha a pitvart rosta szövettel látjuk el és a homlokfalait zsaluakáteryszerűen elfordítható deszkákkal burkoljuk. A képen még jól látszik a pitvarba elhelyezett etető-ítató edény.

Melyik jobb

Hozzászólás az 1947. decemberi számban megjelent hasonló című cikkhez.

Mátyás-féle „Hungaria” köpenyes kaptárban lévő két családomban közül egyik 1.25 kg-mal, másik 1.75 kg-mal érte meg a tavaszt. Zordabb teleken a különbség még feltűnőbb. Ez a bundás kaptár igazi előnye és ezért érdemes vele különösen a mi hideg erdélyi éghajlatunkon méhészkedni.

KERESZTMEISZET

Ha nem vándorolunk, a menekülőléter elmaradhat és a kaptár alacsonyabb.

Csodát azonban ettől a kaptártól se várjunk, mert lakhat valaki palotában is, ha rosszindulatú, lusta ember, munkásságának eredménye nem lesz. De jó méhlegelő nélkül sem várhatunk eredményt. A kaptár mindössze eszköz, amely a bundásokban megkönnyíti a méhek munkáját s egyúttal egyszerűsíti kezelésüket.

Kolozsvár.

Dr. Szövérdi Ferenc

FIGYELEM!

Azon méhésztársaink, akik az itt közölt rajok szerint akarnak bundás kaptárt készíteni, közzöljék az EME-vel (Guj, Str. Reményei 22), hogy hányat hajtanak és hogyan készítenek össze litva, vagy csak a gépen ledoigozott faanyagot. Ugyanis ha összegyűjtjük ezek egy 50 kaptáros rendeltést, akkor lényegesen elősőbb lehetne sorban várni a készítésre és a kiszállításra, mint ha külön-külön egyes készleteket készítenek. Számításaink szerint darabonként rendelve jele leg 3000 Ft-ja kerülne.

A természetes raj jó, mert természetes, de ezek sem mindig jók, mert közöttük is akad néha nem megfelelő. Például ha egy öreg anya petéjéből kikelt anya rossz tulajdonságu családból származó herével párosodik. Biztosan nem lesz jó és vége a családnak.

De megtörténhetik a legkiválóbb anya petéjéből kikelt anyával is, hogy valamilyen okból rosszul termékenyül meg. Nem is említve azt a tényt, hogy a természetes raj (az első raj) öreg anyával jön ki. Tehát a természetes raj sem mindig biztos.

A cikk további része a műrajoztatásról szól, amit nagyon helyesnek a negyedik bekezdés kivételével, mert az ötödik napon a műraj összes befedett anya bölcsőit el kell távolítani és csak a fedetleneket hagyjuk meg. A befedett anyabölcsőket ugyanis már idősebb álcákból nevelték, tehát kevesebb ideig részesültek az anyáknak járó kiváló táplálékban. Ezek bármilyen szép nagyok is, mindig megsemmisíthetők.

A 8–10 napon, ha feljegyzésünk szerint sok anyabölcsőnk van, akkor a két legerősebbet hagyjuk meg, a többit megsemmisítjük. Ezzel be is fejeztük a műrajkészítést. A 28–30-ik napra pedig fedett fiasítás is kell legyen, ha az anya párzása jól sikerült.

Tehát ha a műrajt nem 3–4 fiaskerettel, hanem 7–8-al csináljuk és az 5-ik napos vizsgálatot pontosan megejtjük, még ha pót anyabölcsőben lettek is nevelve a műrajok anyái, jól sikerülnek. Távol áll tőlem a természetes rajoztatás jóságát lebecsülni, de viszont az igazság kedvéért ezt meg kellett írnom, mert a méhekben nem bízhatunk meg mindig. A ménész irányító keze sokszor szükséges.

Tanácsom alátámasztására még megjegyzem, hogy 35 éve műrajoztatással szaporítottam és semmi hátrányát nem tapasztaltam sem betegség, sem pedig az anya hiányossága miatt.

Kaptáraim 30–33–36 keretes kis Boczonádi álló rendszerűek és ha ezeket a pót anyabölcsőben nevelt anyák sokszor tetőtől-talpig népesen tudják tartani, — többet nem várhatunk a természetes anyabölcsőkből kikelt anyáktól sem.

Kraszna.

FÁNTA KÁROLY

Itatás

E sorok trója erdélyi származású fiatal méhész. Az agráregyetemet végezte és a múlt év júniusa óta dr Örsi Pál Zoltán mellett dolgozik Gödöllőn. Lapunknak küldött cikkét örömmel közöljük és várjuk a továbbiakat.

*

Gyenge telet rendszerint kora tavasz követ. Az anya petézni kezd, a fiasítás gondozása sok vizet kíván. A kirepülés első napjaiban a vízfordás mégsem veszélytelen, mert a tó, pocsolya, patak és forrás vize nagyon hideg, sokszor jéges. Ilyen víztől a méh megdermed. Ha a víz messze van, a veszélyt növeli.

Az állandósult meleg, a tisztuló kirepülésre alkalmas napok beköszönésekor állítsuk fel itatóinkat széltől védett napos helyen. Az állóvízű itató vize megbűdösödik, megzöldül, megposhad. Beteg méh fertőzheti a vizet, terjeszti a ragályt. Ehelyett csepegő itató ajánlatos. A kaptáraktól 15–20 méterre helyezzük el az itató edényt 1–1,5 méter magas állványon. Legjobb anyaga a fa, mert rossz hővezető 30–50 literes hordót állítsunk be erre a célra. A hordó dugóját annyira ütjük be, hogy a víz egyenletesen esőpöggön. Ha a dugóba vájatot készítettünk vagy csappal szabályozzuk a csepegést, a napi vízmennyiség egyenletes elosztása pontosan beállítható. A víz kb. 3–4 m. hosszú, 20–25 cm. széles deszkára esőpög. A deszka ferde: egyik vége a földön, a másik az állványon támaszkodik. Hosszában végig zezugos rovátkákat vésünk, vagy keretlécek felszerelésével adunk irányt a esörgedező víznek. Egy-egy rovátka 2–3 cm.-el legyen rövidebb a deszka szélességénél. A víz lassan folyjék le. Az edénybe minden reggel hordjunk friss vizet. Ha megfelelkezünk a mindennapos felöntésről, méheink néhány nap múlva elszoknak az itatóról.

Még jobb meleg vízzel itatni. A méhek gyorsabban elhordják és hűvösből is rájárnak. Használatos az alulról petróleumlámpával melegíthető bádogitató. De hibája, hogy többször kell ellenőrizni és szükség szerint a lámpa belét fennebb csavarni. Hátránya még, hogy a lángot már kis szél elfújja. Jobb, ha hordót vagy más edényt, pl. mézeskannát ládába tesszük és az edény és láda közti hézagot megtöltjük fűrészporral, gyaluforgáccsal vagy más hőszigetelővel. Minden reggel forróvízzel felöntjük. A vízbeöntő nyílást gondosan takarjuk, földjük be. A trógyatelep tetejébe ágyazott itatótálcák kezelése egyszerű és némileg langyosan tartja a vizet. A vízre nádat teszünk, hogy a méheket a vízbefulástól megkíméljük. A nádat tartjuk tisztán.

Az itató környékén ne járjunk meg a békák búvóhelyét: a füvet.

Ha a fentieket megszívleljük, akkor sokezer munkásunk nyüzgése az itatódeszkán örömet és hasznot hoz.

Gödöllő.

Botskor József

STUPINA ANTONESCU

București str. Virelia No. 7.

Telefon 5.22.06

Szállít ezüstözött és nikkelezett rézlemezől készült tálcák műlépítést 42x27 cm-es méretben 35 kg mezért.

PÁRTOLJUK A SZÖVETKEZETET

Az erdélyi nagykaptárt raktáron tartjuk.

Ára vasúton fel: dva 1550 lej, festékekkel mázolvá 50 lejjel több.

Fekvő vagy köpenyes (bundás) kaptár 50%-kal drágább.

„LEMNUL”

Faipari Munkások Termelő Szövetkezete
Cluj Kolozsvár, Str. Jugoslavia 10. szám

A serkentő etetés jelentősége

Hogy ma a serkentő etetéssel foglalkozhatunk, hálával tartozunk mindazon méhészeknek, akik nemcsak méhészkedtek, hanem méhosaládjaik fejlődési mozzanatait és a nektárt termelő tömegvirágzások megjelenési időpontját megfigyelték a tapasztalataikat közzétették a méhésztársadalom javára.

E jelenségek megfigyelése olyan kiinduló alap, amely a termelés érdekében egyéb méhfejlődési ismeretek biztosításában jól felhasználható. A serkentő etetésről Nagy Zoltán cikke nyomán Bokor Jenő foglalta össze mindazokat, amelyek az akárcvirágzás eredményes kihasználásához mindnyájunkat elvezethetnek. Az eredményes serkentő etetéshez a következő előfeltételek szükségesek:

1. A családokat fiatal, elsőéves anyákkal teletjük be;

2. a beteleléskor nagyszámú fiatal méhkel és kellő mennyiségű mézkészlettel lássuk el, végül

3. nyugodt, zavartalan teletésük legyen.

Ha családjaink nem felelnének meg ezen feltételeknek, úgy a tavaszi átvizsgálásnál pótoljuk a hiányokat egyesítéssel, mézbeadással stb. és aztán kezdjük meg a „termelői” serkentő etetést. A többi családjainkat is helyenvaló serkenteni, ha azoknak kellő mennyiségű mézkészletük van, azonban közölről sem várható az az eredmény, mint a kiválasztott fiatalanyás családokkal.

A serkentő etetés eszköz annak a célnak elérésére hogy egy bizonyos időpontban amikor a tömegvirágzás kezdődik — családjaink sok mezőt járó méhvel rendelkeznek. A serkentés lényege a következő: a munkás méhek felszívják a beadott friss nektárt és azzal minduntalan kínálgatják az anyát. Az anya ezáltal bioznyára azt hiszi, hogy bő hordása van és erős petezésbe kezd, fiasítását nagy arányban kiterjeszti. A rendszeres és pontos időben serkentett méhesalád rohamosan fejlődik s olyan elevenséget mutat,

akárcsak a legbőségesebb hordás alatt.

Ügyeljünk azonban arra, nehogy valamely oknál fogva a serkentést megszakítsuk, mert ilyen esetben a méhek a hordás megszűnését vélik s kiszívják a fiatal fiasítást nedvét, majd kidobják az elhalt álcákat és családjainknál erős visszaesést tapasztalhatunk.

Serkenteni kétféle módon lehet. Mézzel és cukorral.

Mézzel:

első héten	1 kg. méz, 2 deci víz,
második héten	1 kg. méz, 3 deci víz,
harmadik héten	1 kg. méz, 5 deci víz,
negyedik héten	1 kg. méz, 7 deci víz.

Cukorral:

első héten	1 kg. cukor, 6½ deci víz,
második héten	1 kg. cukor, 7 deci víz,
harmadik héten	1 kg. cukor, 7½ deci víz,
negyedik héten	1 kg. cukor, 8 deci víz.

A serkentés mindig este történik, hogy rablás ne álljon elő. Reggelenként ½—2 dl. meleg vizet adunk be. A belső vizitással nem idézünk elő rablást. Ugy a méz-, mint a cukorral való etetésnél az oldatot melegen adjuk, mert a méhek szívesebben hordják el. Víz helyett úgy a cukor hígítására, mint az ifjításra használhatunk méhteát. A serkentő folyadék mennyisége napi 1—2 deci, ennyit rendszerint behordanak.

A serkentés időszakának beosztása a következő elméleten alapszik: a serkentést az akác rügyfakadása előtt, 3—4 napi bőséges virágpor hordása után kezdjük meg és azt 26 napig folytatjuk. A rügyfakadástól a 42-ik napon kezd az akác mézelní és az 52-ik napon szűnik meg a mézelési időszak. A serkentő etetést 3—4 napi leszoktató kisebb és kisebb adagok etetésével fejezzük be, nehogy a már említett módon a fiasítás kiszívásával és kidobásával válaszoljanak a méhek.

A serkentő etetés egyszerűen az elmondott elmélet alapján a következő: megfigyeljük az akác rügyfakadást Tegyük fel, hogy ez április 4. E naptól számított 42-ik napon kezd mézel-

ni, tehát május 16-án. Számításunk vissza 16 napot, tehát március 30-án ér véget a serkentő etetés és május 26-án pedig a mézélés időtartama. Május 1-től 16-ig serkentési szünet áll be, amely szükséges ahhoz, hogy a fiasításból kikelt néhek kijárókká váljanak s arra is, hogy a fiasítás mentől szűkebb térre szoruljon, végül, hogy a bent dolgozó méheknek a fiasítás etetésével és melegítésével minél kevesebb dolgnak legyen, s így a kijáró méhekkel egyetemben a mézélési időt 16-tól 26-ig (esetleg állhat kevesebb naphól is, ha az akác rosszul mézel) a méktár behordására, raktározására és beérlelésére fordíthatjuk. Ezen serkentési módszert más tömeges virágzás kihasználására is alkalmazhatjuk, tisztesfű, füziké, napraforgó stb., ha ismerjük azok virágzási időpontját. Elgondolásaimat kísérleljk meg méhésztársaim és ki-ki tapasztalata sze-

rint bírálja meg, hogy azokból mindnyáján tanulhassunk.

Ermihályfalva.

Weith Miklós

*

Örömmel közöljük Weith Miklós tanulmányát. Mindössze annyit fűzünk hozzá hogy a számításunkat bizony sokszor keresztülhuzza az időjárás. A tavaly pl. április 4-6-án rügyezett az akác és május 10-én már mézelt, hogy május 18-ára teljesen befejezze. A munkás pete 21 nap alatt fejlődik ki és csak újabb 20 nap belső munka után indul gyűjteni a munkás méh.

Tehát petelerakástól számítva a 41-ik napon. Ezért tanácsos a serkentést előbb megkezdeni, pl. a keserűmandula vagy a kajszinbarack bimbófakadásakor. A tavaly március 26-án kezdtem és a serkentett családok az akácrol kétszer annyit hordtak, mint a többiek.

Szerk.

A keretméret egységesítése

Valahányszor egy új méhészet létesül, a méhész addig törli a fejét, míg egy új kaptárt talál ki, de sajnos csak ritkán jutnak el a találmány magas színvonalára. Rendszerint csak abban merülnek ki, hogy a régi kaptárak méreteit megváltoztatják. A méhész nem gondol arra, hogy idővel méhészete — bár részben — eladó lehet és akkor a vevők csak az élő méheket és a lépeket veszik meg, mert a többi felszerelés mérete nem egyezik a vevőével. A drága kaptár, keretanyag mind elértéktelenedik.

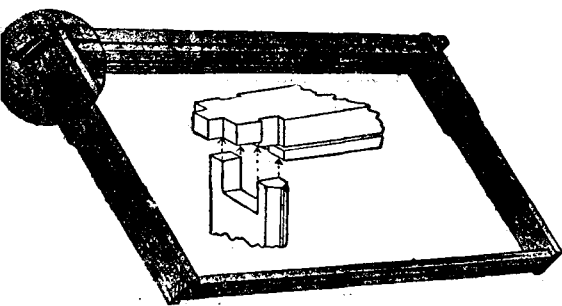
Az eltérő keretméret, a kaptár-, műlép- és pergető-kereskedelem terén is keserves állapotot teremt. Valósággal megakadályozza, hogy az élőméhek forgalma a nagybani kaptár, keret, pergető és műlépprés, valamint más méhészeti eszköz előállítására olyan méreteket öltson, mint a szomszédos Szovjet-Unióban, vagy a távolabbi USA-ban. *Nem alakulhat ki olcsó ár és nagy forgalom.*

A Szovjetunióban pl. a Dadant Blatt kaptárt fogadták el hivatalos kaptárnak. Az ottani típus nem más, mint egy 45 mm. vastag, kettős falú rakodó kaptár, amelynek fészek részében 42×27 cm. méretű, a méztérben pedig ugyancsak 12 darab, de félnagyágú keret van. Mindkét keret lépvastagsága egyenlő. A léperinc

közötti hivatalos távolság 37 mm, míg nálunk 35 mm. Anyarácot nem használnak. A fészek felett, fedődeszka helyett vászon takaró van s a méztér feltevéséig kb. 4 újjnyi vastagságú szalma párnát használnak.

A nagybani kaptárgyártásnál alsó és felső kijárót készítenek. A méztér feltevése után mindkettőt, mások csak az alsót nyitják meg. Ukrajnában több méztért használnak.

A földművelésügyi népbiztosság jóváhagyásával jelent meg 1940-ben a Falusi Gazdaság című könyvsorozatban 200.000 példányban a Moszkva és Taranov „A Méhek és munkájuk” című könyv, amely sok ábrával, vasos kötetben ismerteti a méhészkedés legeredményesebb módját. Ez a mű csak az említett hivatalos kaptárt ismerteti és csak annak a kezelésével foglalkozik. Természetesen kiterjed a méhészkedés minden ágára és az elméleti ismereteket is részletesen tárgyalja. Ezenkívül vannak hivatalos folyóiratok is, pld. Peselovsztvo (méhészet) című lap, melyből a M. K. is közölt fordításban több cikket. Körülbelül 115 orosz nyelvű méhészeti munka van még forgalomban, amelyeket hivatalos körök is ajánlanak. Ezek közül a legelterjedtebb az 1939-ben Moszkvában megjelent Ko-

Root-féle keret. Ilyen bonyolult, de tartós csapozást használnak Amerikában.

rablen Ucebnik (Méhészeti kalauz) című hatalmas munka 216 képpel és ábrával. Az elméleti részből sok újítást tanulhatunk. Mindezekből láthatjuk, hogy a kaptárkérdéssel, illetve egységesítéssel nekünk is kell foglalkoznunk.

Sajnos, még abban sem vagyunk egységesek, hogy egy keretméretet hogyan adjunk meg. *A keretméret alatt ugyanis*

nem a keret lépfelületét értjük, hanem a keret külméretét. A belméret közlésének alapvető hibája, hogy a keretlécek vastagságának növelése vagy csökkenése megváltoztatja a keretlécek hossz méretét is.

Javasolom, hogy állapodjunk meg egységesen a keret külméretében. Adjuk meg a keret külső szélességét (tehát alsó léchosszat) valamint az egész keret nagyságát. Ha ezzel a módszerrel dolgozunk, akkor nem áll elő az a helyzet, hogy a léputcák mindig változnak azonos fajta kaptárnál.

A felsorolt hibák elkerülése végett, aki nem tudja a kaptárját elkészíteni, ajánlatos egy minta kaptár anyagát valamelyik géppel berendezett asztalos üzemenél készen leszabva és meggyalulva megrendelni. Így a kaptárak összeállítási munkáját megtagaríthatja. Egy mintakaptár elkészítésénél annyira megtanulja a kaptáralkatrészek összeillesztését, hogy a következőt már maga leszabhatja és elkészítheti.

Kolozsvár.

VÁRADY BÉLA

A virágpor jelentősége tavasszal

Korativasszal, az áttelelés utáni időszakban, amikor a fiasítás megindul a méheknel, sok virágpor szükséges a családnak. Sajnos, éppen ilyenkor van a legkevesebb, holott ilyenkor a virágpor készlettől függ a fiasítás menete.

A téli virágporkészletre már régen nagy súlyt fektettek. Régebben ugyanis, amikor a méheimet még a faluban tartottam, hol kijöttem a fűzre a Duna mellé, hol pedig bent maradtam. Ha a fűzre jöttem, sokkal gyorsabban fejlődtek a családok és az akácról is többet hordottak, mint amikor a faluban maradtam.

Kezdetben annak tulajdonítottam a különbséget, hogy a fűzes nem virágport ad, hanem szép időben egyúttal igen jól mézrel, tehát a friss nektár serkentését is figyelembe vettem. Azonban két évben egymás után a faluban is hagytam méheket és ezeket serkentve etettem akkor, amikor jó idő volt és föltételeztem, hogy ugyanakkor nektárt is szépen gyűjtenek fűzről a réten levő méhek. Azonban azt kellett megállapítanom hogy a régi családok csak népesebbek lettek akáca; egy és ugyanazon idő alatt kiterjedtebb volt a fiasításuk. Hozzáadom még, hogy némi fűzest a faluból is értek a méhek, továbbá a gyümölcsfákról is elég virágport és nektárt gyűjthettek; de az utób-

biakról a gyűjtés mégis csak később indult meg. Nőmeg a gyümölcsfákról oly nagy mennyiségű virágport a méhek sohasem hordtak be, mint a fűzről. Tapasztalatom szerint a fűzes a repcénél is tömegesebb virágporgyűjtést ad.

Ebben az időben jöttem rá, hogy *a méz mellett a virágpor az, ami a méhcsalád rohamos fejlődését elősegíti.* Azon időtől kezdve többet nem maradtam le a fűzről és közben pedig véglegesen a rétre helyeztem méh állományomat. Ugyancsak ezen időtől kezdve *jegyzem a családok virágpor készletét is ugyanolyan pontosan, mint a mézmennyiséget. Különösen a betelelésnél fordítok nagy gondot arra, hogy a családnál minél több virágpor legyen a megfelelő helyen, mert jegyzeteim nyomán arra is rájöttem, hogy a több virágporral betelelt családoknál már a friss virágpor gyűjtésének megindulása előtt jóval több volt a fiasítás.* Arra is rájöttem, hogy nem vagyunk képesek annyira virágport télire a családnál biztosítani, amennyire annak a tisztulás utáni tevékeny időszakba kellene, mielőtt még a szabadban megindulna a rohamos gyűjtés. A család ezidőben jóval többet fiasítana, ha több lenne a virágpora, mert *a népes és melegen takart fészku család ebben az időben is nagyobb terjedelmű fiasítást*

képes ápolni, takarni és melengetni, ha elegendő ételme és kellő mennyiségű virágpóra van, mint a takaratlan pár centis falu kaptárban. Akácra mindig akkor voltak legnépesebb családjaim, ha a fűzesnek legalább az eleje jól sikerült, amikor nagyon sok virágport behordhattak a méhek s utána rosszabb idők következtek be, ami az akác fakadását hátráltatta. Késői, de rohamos tavaszodás esetén a családok minden virágportömeg mellett sem voltak képesek akácig megfelelően megnépesedni.

E téren tett tapasztalataim azt bizonyítják, hogy nálunk előbb kellene a rohamosabb virágporgyűjtés, mondjuk a mogyoró virágzásának idejében, ami vagy két héttel előbb jön, mint a fűzes, korai repce és gyümölcsös és a tisztulási idő után hamarosan virágzik. Az a néhány bokor mogyoró, ami ilyenkor mindenütt adódik, majdnem semmit sem jelent a méhcsalád fejlődésére; erdő vagy legalább is sokkal több mogyoró kellene. Szerencsések azok a méhészetek, ahol éger, mogyoró és som bőven van körzetükben. (Ezek szerint mi a legtöbb helyen „szerencsések” vagyunk. Szerk.)

A korai kiterjedt fiasítás ellen azzal szoktak érvelni, hogy az ily családoknál a dolgozók hidegebb időben is kirepülnek virágpórért és vizért, hogy a fiasítást el-láthassák s ezekből aztán sok elpusztul. Tapasztalatom szerint, ha kirepülésre alkalmas a hőmérséklet, a családok népességük arányában egyformán repülnek ki úgy a kiterjedt fiasítással, mint a kevés keltéssel rendelkező család. Az erősebb családtól több, a gyengébbtől kevesebb méh pusztul kint. Ha mi a jó időt vár-nánk, bizony sokszor csak talán akác előtt vagy után kezdődne meg a fiasítás a

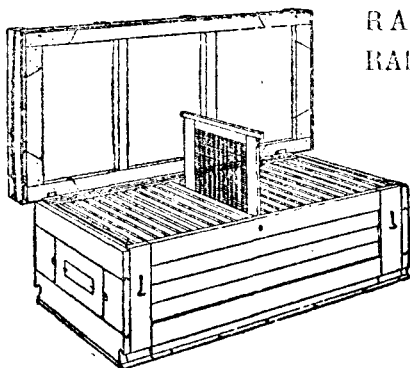
családnál. Az igazság az, hogy a zord idő rendszeren nem a tavasz fakadtával szokott bekövetkezni, hanem jóval utána, a szeszélyes áprilisban.

A megfelelően kiképzett kaptárban nincs méhpusztulás kint a szabadban zord idő és a legkiterjedtebb fiasítás esetén sem, mert ily időben a méhek bezárhatók. Legyen nekik elég ételmük, elég virágpórok és adjunk be nekik vizet. Nem akad meg ott a fiasítás, ellenben megakad és legyengül a család, bármily kiterjedelmű fiasítása legyen is ha azt szabadon röpi el engedjük ily időben. Sokszor annyi kijáró méh pusztul el csak egy nap alatt, hogy az erősen lehűlt éjszakában a bentmaradt fiatal méhek még azt a kiterjedelmű fiasítást sem tudják takarni, mert másnap már ezek egy része is, minden gyengeségük ellenére, külső munkára repülnek és ezeket is tizedeli a zord idő. Mire pedig itt az akác, a méhész sok esetben azt állapítja meg, hogy „gyengébbek a méhcsaládjaim, mint tavaszodáskor.” Az ily családok később is kevesebb virágpórt tudnak begyűjteni, éppen a megcsappant népességük miatt és később sem fejlődik a kívánt iramban. Ime a melegtartó kaptárnak (a nálunk nagyon elterjedt Mátyás-féle „Hungária” köpenyes kaptárnak) e téren is milyen óriási jelentősége van.

Minél korábbi és több fiasítás tavaszszal! ez pedig csak sok virágpórért esetén lehetséges, ami pedig ilyenkor még nincs. Ezért nagy figyelmet kell fordítanunk a virágpórért készletre és azzal takarékosan és helyesen kell gazdálkodnunk, illetve pótolnunk szójababliszttal.

Bogojevó — Jugoszlávia.

TAMASKÓ JÓZSEF

RAKTÁRON TARTJUK AZ ERDÉLYI RAKODÓ ÉS FEKVŐ VÁNDOR KAPTÁROKAT

Gépen csapozott vályus keret külön is kapható. Beton műlépprészt onyarácsot és műlépet minden méretben raktárról szállítunk.

Az erdélyi kaptárok készítéséhez szükséges képes rajzot kívánatra postai élyeg ellenében megküldöm.

VÁRADY BÉLA

Villanyerőre berendezett kaptárkészítő üzem
Kolozsvár-Cluj, strada Thállman utca 13 szám.

Itatási gondok

Hozzászólás lapunk hasonló című cikkéhez.

*

Már évek óta egy egyszerű és jól bevált belső itatókeretet használok, amit mindenki házilag is könnyen elkészíthet. Attól függően, hogy nagy vagy kis keret, a felső keretléc alatt 3—4—5 vagy 6 cm. magas úrt hagyunk és ez alá egy

Ezután elkészítjük a 3—4—5 vagy 6 cm. magas keskeny itató-tartányt vékony bádogból. Ha nem értünk a szerszámkezeléshez, minden bádogos percek alatt összehajtogatja régi konzervdobozból. Ugy készítjük, mint a sütő tepsi, de csak 25—30 mm. szélesre, amilyen széles a keretléc.

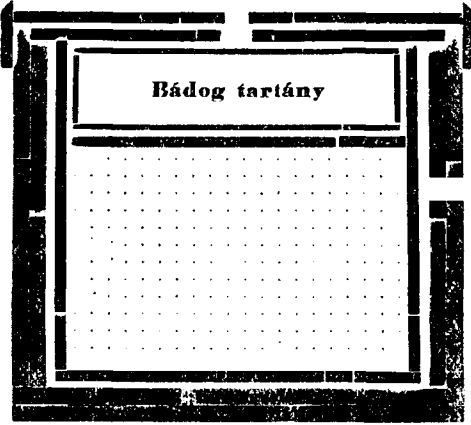
A bádogedény teteje és a felső lécz között 5—6 mm. úrt hagyunk, hogy a méhek bemászhasanak és az edénybe egy 2—3 mm. vastag úszócskát faragunk fából, hogy ne fulladjanak bele.

A víz vagy serkentőtea betöltésére a felső lécz közepén egy 1½ cm-es lyukat fúrunk és felette a fedődeszkában 8 mm. átmérőjűt, amit egy 2 lejes nagyságú bádoglemezzel zárunk be. A lemez egyik sarkát szeggel odaerősítjük úgy, hogy könnyen elfordíthatjuk.

Itatásnál felemeljük a szalmapárnát, a zárólemezt elforgatjuk és egy vékony tölcseren keresztül betöltjük a folyadékot. Egy-két decit, amennyi fér. A méheket nem zavarjuk és az emberi test melegén betöltött folyadék nem hül ki, mert a méhgomolyag melegíti.

Másnap, ha a méhész nem biztos, hogy a folyadékot elhordták, elegendő egy drótot bedugni a tartányba és könnyen meggyőződünk a helyzetről.

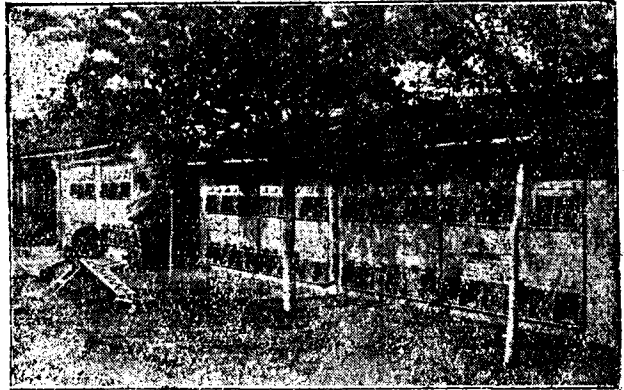
Befejezésül annyit mondhatok, hogy jobbat, célszerűbbet és olcsóbbat, mint a „Britt“-féle itatókeretet — ahogy ezt elneveztem — alig találtam. Természetesen ez nem alkalmas az őszi vagy tavaszi segítő etetésre, ahol több literes mennyiséget adunk a családoknak, de a belső

Britt-féle itató keret.

rendes keretlécecskét vágunk, hogy a keretbe pontosan beférjen. Az oldaliécekhez 2—2 szeggel odafojguk s így a műlépet nem a felső, hanem az alatta lévő léchez ragasztjuk. De a megmaradt helyre kiépített lépből is vághatunk egy akkora darabkát, amilyen szükséges.

Lambert Mihály méhésztében jól látható a kaptárak előtt elhelyezett itató. Egy bakkra helyezett fahordó és előtte a csap alatt cikk-cakkos rovátkával ellátott ferde deszka.

itatásra és a serkentő etetésre jobbat nem láttam.

Az egész költség kb. 20 lej, ha a bádog-tartányt nem magunk készítjük. Kell még egy keretléc, 5 drb. szeg és két lyukat kell kifúrunk. Minden méhész egy pár családjánál kipróbálhatja és a tapasztalatait szeretett lapunkban közzéteheti.

Nagyszeben,

BRITT ISTVÁN

*

Szeretett lapunkban kérem megírni, hogy különösen tavasszal, amikor már a méhek kijárnak, a külső melegvizitató vált be, amit mindenki maga elkészíthet a M. K. márciusi számában írott cikk alapján.

Télen, illetve kora tavasszal, amikor a méhek nem repülhetnek ki, úgy itassunk, hogy azt a méhek észre se vegyék s egyúttal alkalmas legyen a serkentő etetésre is. Csináltatunk a bádogossal horgonyzott bádogból egy pipa alakú csatornát. Ha felülkezelő a kaptár, akkor annak tetejét nem a közepén, hanem inkább féligén hátul megfúrom olyan fúróval, hogy a pipa alsó szára szilárdan álljon. A keretek tetejére tálcát tesztek szintén horgonyzott bádogból. Hossza 20 cm., szélessége 12 cm. s a karimája felhajtván 1 cm. színezve. A tálcára jön a rostaszövetes ráma, majd a szalmapárna. Ha a szalmapárnát is átfuruk, a pipa szárát beillesztjük és úgy itatunk, hogy azt a méhek észre nem veszik, sőt amikor serkentek, a méhek várják az időt, hogy mikor öntjük nyakon az 50% szörppel.

Ahol a pipába a vizet beöntjük, levehető és egyszer csavarható fedő van, úgy hogy oda hideg nem hatolhat be. A pipa 2 részből áll, az alsó szárnál, a jelnél szétvehető. A hátulkezelős kaptárban a mézár helyére tesszük a pipaalakú tölcéért.

GAGYI ALBERT

*

Külső, melegvizű itatóhoz egy kettős falú és fenekű, valamint levehető, jól záró fedél, minden oldalról burkoló ládába, kb. 15 literes bádogedényt helyezünk s ebbe beforrasztva egy fémből készült váltót, a fenékhez egészen közel. Ha reggel beleöntünk vagy 10 liternyi, akár buzogóan forró vizet, egy napra elég. A forró víz enyhül már a betöltésnél, mert az edényben mindig marad egy kevés víz, az edény és a csap is hideg úgy, hogy amikor a kicsepegetett víz a lefolyó deszkán 10—15 centit lefelé halad, a méhek már hordhatják is. Dél felé, esetleg dél-

után a külső hőmérséklet szerint, már a csapa is rászállnak.

Ehhez jön egy méter, vagy esetleg hosszabb, 8—10 centi széles deszka, ennek két párkányt készítünk, a közepén pedig egy cikk-cakkos mélyedést vésünk, de ez ne érjen a párkányig. Így a víz nem szalad le gyorsan. A deszkának ne legyen nagy esése. Ha mindezeket betartjuk, nem nagy a vízfogyasztás.

Anyagmegtakarítás céljából egy ki-mustrált ócska kaptár is átalakítható arra, hogy a bádogot a beforrasztott csepegtető csappal befogadja. Természetesen a kivágott lyukat újból elzárjuk. Csepegtetőnek egy kis kézi mosdóhoz való csap is megfelel.

Kraszna.

FANTA KÁROLY

Aktakapcsoló a méhészetben

A nehéz beszerzési viszonyok leküzdésére jó eredménnyel használhatjuk aprószeg helyett az irodákban használatos közönséges irat-fűzőgépet a rostaszövet és es anyarács felerősítésére.

Amint a rostaszövetet és anyarácsot megfelelő darabokra elszabdaltuk, ráillesztjük a kiszemelt darabot a deszka-keretre és kézbe vesszük az iratfűzőgépet. Természetesen nincs szükségünk a kapocs visszahajtására, ami a keretléc vastagsága miatt nem is lenne lehetséges. Ezért a fűzőgép talpát, mint ezúttal szükségtelent, teljesen kinyitva hátrahajlítjuk, s a fűzőgép fejét úgy illesztjük a pontos helyére beigazított rostaszövet szélére, hogy azt a rához egyetlen erős ütéssel odaszegezhes-sük. Az erős ütés következtében a kapocs behatol a puha fenyőfa rostjai közé és a drótszövetet szilárdan megrögzíti. Amint a rostaszövet egyik oldalát eképpen végig a kerethez kapcsoltuk, következőleg ne a melléte, hanem a szemben lévő oldalát vegyük munkába, mert így jobban kifejezhető a rostaszövet. A harmadik és negyedik oldal megrögzítése már sokkal könnyebben megyen.

Anyarács felerősítésénél csak arra kell vigyáznunk, hogy a rács lemezkéi pontosan a kapocs két ága közé kerüljenek, hogy a kapocs drótna ne az anyarács lemezébe, hanem kétfelől a deszkába hatolhasson, s így az anyarács lemezét leszoríthassa. Az elvagdalt lemezcikok végeit visszahajlítjuk és gyenge ütésekkel rákál-páljuk, hogy a kapocs alól ki ne csúszs-zanak.

BETEGSÉGEK — KÁRTÉVŐK

A nosema kór

Dr. Szabó Albert gazd. akadémiai tanár cikke 1943-ban jelent meg a Méhészeti Közönyben. Vizsgálatainak befejezését megakadályozta a háború, de reméljük, hogy a nosema ellen is sikerül egy gyógy-

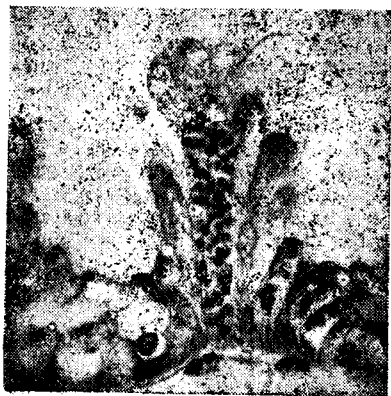
ismeretlen ez a baj. Néha egész vidék méhállománya miatta semmisült meg. A svájci méhészek találóan „Frühjahr-schwindsucht“ (tavaszi vész) névvel jelölték meg. A nosema-kór nagy jelentőségét azonban csak akkor ismerték fel, amikor Zander felfedezése nyomán tervszerűen meginduló és egy-egy vidék, sőt ország egész méhállományára kiterjedő vizsgálatok bebizonyították, hogy általában nagyon elterjedt baj és hogy általa a természetben okozott kár az első helyen áll.

Hazánkban sajnos, a természetben jelentkező kár nagyságára vonatkozólag valóságot akárcsak megközelítő adataink sincsenek, de az utóbbi években éppen az Erdélyben végzett vizsgálataim arra engednek következtetni, hogy nálunk is meglehetősen elterjedt baj és komoly jelentőséggel bír.

A *Nosema apis* mindenekelőtt az emésztőcső (közelebbről a közép-bél) lakója, ennek belső falát bevonó hámsejtekben él és szaporodik (lásd az 1. sz. képet).

A FERTŐZÉS MENETE

A fertőzés *nosema*-spórákkal történik, amelyek a beteg méhek bélsarójával kerülnek óriási tömegben a külvilágra (lásd a

1. kép.

Nosemával fertőzött hámsejtek.
Keresztmetszet méh középbéléből.
Kb. 600-szoros nagyítás.

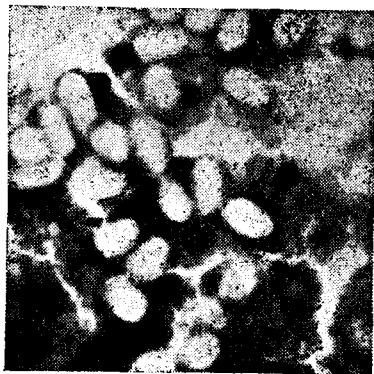
szert találni s akkor méhesaládjainkat megmenthetjük. Addig nincs más mód, mint a családok ellenálló képességének fokozása.

*

Amíg a költésrothadás, mint a fiasítás betegsége az utánpótlást semmisíti meg, addig a *nosema*-kór, másként *nosemosis* (olv. *nosema* vagy *nosemosisz*) a már kifejlett munkáméheket pusztítja és azok időelőtti elhullásával a természetben okozó pótolhatatlan károkat. A *nosema* olyan időben pusztítja a munkáméhek hatalmas tömegét, amikor azokra a gyűjtés szempontjából a legnagyobb szükség van.

MI OKOZZA A BAJT?

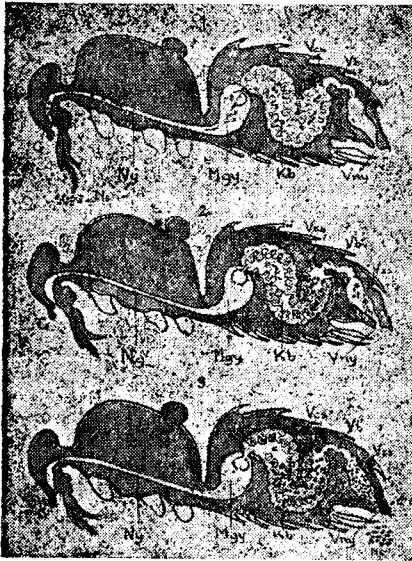
A *nosema*-kór előidézője egy *Nosema apis* néven ismert kicsiny élőlény. Zander felfedezése előtt (1907) sem volt

2. kép.

A *Nosema apis* spórái méh béltartalmából. Kb. 1500-szoros nagyítás.

2. sz. képet). A méhek szívesen nyalogatják fel egymás elszórt bélsarát s így a lehetőség adva van a fertőző anyag felvételére. (Az állóvíz — nem csepegő-itató is — fertőzés esetén — terjesztheti a

3. kép.

A nosema fertőzés menete (vázlatosan Fyg után). 1. A nosema-spórákat a méh felszedi és azok a középbélbe kerülnek. 2. A középbélben a spórákból kibuvó csírák a középbél falába furodnak, ahol elszaporodnak. 3. A középbél falában termelődött új spórák a leváló hámsejtekkel a középbél üregébe kerülnek, ahonnan a bélsárral a végbélszákon át a külvilágba jutnak. A jelzések magyarázata: G garat, Ny nyelőcső, Mgy mézgyomor, Kb középbél, Vcs vesecsövek, Vb vékonybél, Vb végbélszak, Vny végbélnyílás, Ns nosema-spórák.

bajt.) Az emésztőcsőbe került spórák azután a nekik legalkalmasabb, legkedvezőbb bélrészletben (a középbélben) kicsíráznak s az ily módon szabaddá váló ú. n. amöbacsírák befurakodnak a bélszatorna falát bélelő hámsejtekbe és ott gyorsan elszaporodnak (lásd a 3. számú képet).

A kórokozótól ellepott hámsejtek megbetegednek s így nem képesek feladatuknak megfelelni, az emésztési folyamatok-

ban résztvenni, leválnak, elhalnak, helyüket a szervezet újakkal pótolja. A levált, elhalt hámsejtek szétesnek s így belőlük kiszabadulnak a kórokozók, amelyek azután rövidesen alkalmasak lesznek arra, hogy ismét betegítsenek, azaz befurakodjanak az új hámsejtekbe és azokban is elszaporodjanak. Ezzel az említett folyamat ismét előlről kezdődik. Végül a bélhámjának cserélődése már egészen kóros gyorsasággal történik és ennek végső eredménye a beteg méh teljes kimerülése, majd elhullása lesz. Mielőtt azonban ez bekövetkezne, a beteg állatok egyrészt a fejszorodó bélsár, másrészt a nosema-spórák ingerlő hatására üríteni kényszerülnek s mindenfelé (kaptárra, röpdeszkára, itatóra, stb.) elszóráják bélsarjukat, amelyet azután a még egészséges méhek szívesen felnyalnak. (3. számú kép.)

A nosema-k nemre való különbség nélkül megbetegítik a család minden kifejlett tagját, tehát nemcsak a munkáméheket, hanem az anyát és a heréket is. A beteg egyedek pedig, előbb vagy utóbb, elhullanak.

Ha egy családon belül a nosema fertőzöttség évi átagos ingadozását vizsgáljuk es grafikusán ábrázoljuk, a görbe csúcspontját májusban találjuk. A téli hónapokban, jobbra a téi elejen, alig van fertőzött egyed, a tél vége felé azonban már egyre szaporodik a számuk. Teát emelkezni kezd a görbe, hogy azután márciusban hirtelen lendülettel törjön a májusi csúcspont felé. A májusi tömeges megbetegedést jelző csúcspont után megint gyorsan esik a görbe s rendszerint már augusztusban eléri azt az értéket, ami alig magasabb, mint a téli átlag.

Ez gyakorlatilag más szóval azt jelenti, hogy az a család, amelyben a téli hónapokban, főleg májusban, rengeteg nosema méhet sikerül találni, a nyár folyamán, a beteg állatok elpusztulása révén, szinte teljesen megszabadul a nosematól és a télbe csaknem egészen, legalább is látszólag, nosema mentesen megy. A családban azonban mindig maradnak vissza fertőzött egyedek. Egynehány beteg méh a tél vége felé, a kedvező körülmények egyidejű közrejátszásával (hideg tavaszon megkéső tisztulópölés miatt), szárait és ezreit fertőzheti meg a család egészséges tagjainak.

A család nosema fertőzöttségének mértékében mutatkozó ez az évi ingadozás természetesen külső jelekben is érvényre jut. Legjellemzőbb tünet a tavaszi kirepül-

és után meginduló és szokottnál is nagyobb méreteket öltő pusztulása a család munkás méheinek, amely néha olyan arányú lehet, hogy 10—12 nap alatt a család teljes elnéptelenedését vonhatja maga után. A család nosemás fertőzőitése mindenkor veszélyes, de nem mindenkor végzetes. Ugyanis bizonyos egyensúlyi helyzet alakulhat ki a család és a nosemák között, amikor a család fertőzöttsége ellenére is egészségesnek látszik, jól gyarapszik, fejlődik, erősödik. Amíg csak ilyen jóindulatú alakjában zajlik le a nosema tavaszi inváziója, addig nincs baj. Ha azonban megbomlik az egyensúlyi helyzet, akkor a nosemák túlsúlyra jutva tömegesen pusztítják a család munkás tagjait. Ez a rosszindulatú alakja amilyen kiszámíthatatlanul jön, olyan kiszámíthatatlan károkat is okoz. Szinte napok alatt néptelenedhet el, sőt semmisülhet meg a család, bár fejlődésének és gyarapodásának minden előfeltétele biztosítva volt.

Ezen az alapon szokás beszélni szórványos és járványos nosemosisról. Amíg az egyensúlyi helyzet megvan a család és a nosemák között, tehát az elhullások száma nem nagy, addig csak szórványosnak minősíthetjük a nosemosist. Ha azonban az egyensúly felborulása következtében a parazita a méhek nagy számát betegíti meg és azok tömegesen hullanak, akkor járványos nosemosisról beszélünk. A betegség lefolyhatik időszünet alakban, amikor hetek, sőt hónapok alatt megy tönkre a

család, vagy pedig hevenyésen, amikor néhány nap alatt semmisül meg.

A nosema-járványok hirtelen robbanászerű fellángolásának oka, bár régtől fogva foglalkoztatja a szakembereket, mégsem tekinthető tökéletesen tisztázottnak. A legkézenfekvőbbnek látszik az a feltevés, hogy a család ellenállóképessége dönti el, mert nagy nosema-járványok alkalmával is egyes méhészetek, vagy ugyanazon méhészeteken belül bizonyos családok megkímélten maradhatnak a járványtól, jóllehet nosemáktól fertőzöttek. Mindaz, ami a család működésének összhangját megzavarja, megváltoztatja az ellenállóképesség fokát is, ez pedig megbontja nosemosis esetén azt az egyensúlyt, amely a kórokozó és fertőzött család között kialakult. Ilyen, az ellenállóképességet hátrányosan befolyásoló okok lehetnek: a tartási és táplálkozási viszonyoknak a rendestől és megszokottól való eltérése, fehérje-(virággpor-)hiánya, a szűkös vagy természetellenes táplálás, a túlszűfoltóság, a helytelen beteleltetés (hideg kaptár), az időjárás változásai és az éghajlati viszonyok (nagyobb fokú hőmérsékleti ingadozások), szintúgy azok a külső és belső paraziták (tetvek, rühatkák), légcsoatkák, (amöbák), amelyek a nosemákkal egyidejűleg károsítják a méhek szervezetét.

Ennek elhárítása kétféleképpen történhet: 1. a még egészséges családokat megvédeni a fertőzéstől; 2. a már beteg csa-

*Bimbozó
almafa
ágon
Méh
hín.ázik
a virágon...*

ládokat megszabadítani a nose máktól. Az előbbi kevesebb gondot igényel, csupán elővigyázatosságra van szükség, míg utóbbi fáradságos munkával jár s nagy türelmet kíván.

A BAJ FELISMERÉSE

A nosema-kór egyik legjellemzőbb tünete a kora tavaszi hónapokban a család kijáró munkástagjainak tömeges pusztulása, amelyet általában jól megfigyelhető hasmenés vezet be. (A kaptár környékén, röpdeszkán és a kaptár belsejében mindennütt elszórt bélsarat találni.) A tavaszi munka általában szépen megindul, de a család egyre fogy, mert a kijáró méhek zöme nem tér vissza a kaptárba, kint elpusztul. Olyan tömeges lehet ez az elhullás, hogy 10—20 nap alatt a család teljesen elnéptelenedhetik és a majdnem üres kaptárban feltűnően sok a fiasítás. Ez az aránytalanság a nép és a költés között elég biztos jelként fogható fel. A család még elég tetemes virágpor- és méz készlet mellett is egyre fogy.

A család kijáró tagjainak tömeges pusztulásánál nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a lehetőséget sem, hogy a gyümölcsfák tavaszi permetezésére használt mérgező anyag felvétele is oka lehet a tömeges elhullásnak. Ilyenkor azonban rendszerint egy-egy méhes valamennyi családjánál észlelhető a pusztulás, míg a nosema-kór esetén egyes családok teljesen megkíméltek maradhatnak a bajtól. Feltevéseink helyes, vagy helytelen voltáról minden esetben meggyőző a laboratóriumi vizsgálat, ha ennek céljaira, az ilyen vizsgálatra berendezett laboratóriumban, elhullott és élő kijáró méheket küldünk minél nagyobb számban. (Nálunk: INZR Sectia de apicultură Bucuresti, Str. Dr. Stoicovici Nr. 34. címre kell küldeni, gyufaskatulyába csomagolva. A vizsgálat díjtalan.)

VÉDEKEZÉS

A nosema-kór által okozott veszteség elhárításának legcélszerűbb módja, az egészséges családok megvédése a fertőzéstől, akkor érhető el legkönnyebben, ha az új családok vásárlásánál kellő óvatossággal járunk el. Lehetőleg olyan helyről szerezzünk be új családokat, amelyeket magunk is ismerünk és amelyről tudjuk, hogy családjai között a felsoroltakhoz hasonló tünetek mellett pusztulás az utóbbi években nem volt. Mindentől eltekintve azonban az újonnan vásárolt családokat ajánlatos a többitől elkülönítve tartani és megfigyelni, nem észlelünk-e

olyan tüneteket rajtuk, amelyek nosemás fertőzöttségre engednek következtetni. A legkisebb kétely esetén is célszerű laboratóriumi vizsgálatot végezteni. A laboratóriumi vizsgálat is, a nosema-kór évi ingadozásából érthetően, csak tavasszal ad biztos eredményt, míg nyáron és ősszel, amikor már kevés a családban a nosemás méh és így a beküldött vizsgálati anyagban nem biztos, hogy ilyenek is kerültek, már nem kaphatunk megnyugtató választ.

A már fertőzött, beteg családok megszabadítása a nose máktól nem ilyen könnyű. A követendő eljárás tekintetében a fertőzés mérvét és a család általános egészségi állapotát kell figyelembe venni. Erősen fertőzött, számbelileg igen megfogyott, legyengült családokat legheylesőbb kénezzéssel elpusztítani, a megölt méheket elegetni, a kaptárt pedig alaposan fertőtleníteni, hasonlóképpen a viaszt is.

A csak enyhén fertőzött és még elég népes családot Zancser ajánlotta módor akként lehet több-kevesebb sikerrel megszabadítani a nose máktól, hogy dőli melegeben, néhány keret kivételével átrakjuk a lépeket a rajtuk ülő méhekkel együtt tiszta kaptárba és elvisszük legalább 10 méterre, a régi kaptárt pedig az anyával együtt visszahagyjuk eredeti helyén. Az öreg kijáró s rendszerint nose más méhek visszatérnek a kaptárba, este lezárjuk őket és kénezzéssel megsemmisítjük. Ez az eljárás, bár sok esetben eredményre vezet, mégsem mondható tökéletesnek, mert a fertőzött egyedeket csak gyéríti és mindig maradhatnak vissza a családban olyan fertőzött egyedek, amelyek azután újabb járványok kiindulópontjai lehetnek.

Emellett a kétségtelen hibája mellett mégis ez az egyetlen megbízható módszer. További gondos ápolással, az ellenállóképesség gyöngítő okok lehető kikapcsolásával elejét lehet venni súlyosabb nosema-járványok fellépésének.

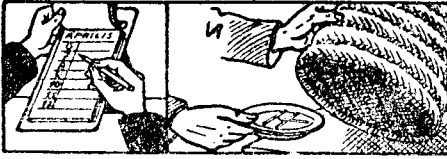
Dr. SZABÓ ALBERT

A jövőben csak fertőtlenített mülépet használjunk

Viaszt fertőtleníti és mülépet szá lit Tóth István ig val. tag Kolozsvár, Budai Nagy Antal-ut 78 sz.

MÜLÉPKÉSZÍTÉS CSEREVIASZBÓL

ÁPRILISI TENNIVALÓ

Valszában minálunk áprilisban kezdődik a tavasz. Rendre kinyílnak a méheink első virágor és nektárforrásait nyújtó virágok és terített asztallal várják kedves vendégeiket. Az idei rendkívüli időjárás miatt a mogyoró és a som már nagyobb részt elvirágozott. De hátra van még a fűz, a sokféle erdei vadvirág és a fehér meg rózsaszín palástba öltöző gyümölcsös.

A jó méhészt azonban nem bízhatjuk vakon a természetben. Zord, szeles időben féltő gondossággal ügyeli családjait, kaptárait, egyesek még a kijáró nyulásokat is bezárják és belülről etek-itatják a méheket, hogy minél több kijáró méh maradjon életben.

Áprilisban a méhek élete felpeszdül. A szaporodás, de ezzel együtt a méz és virágor fogyasztás is napról-napra nagyobb arányokat ölt. A liszthordás a méhek abbahagyják, mert a természet is nyújt virágor, de annál több vizet hordanak a fiasítás etetéséhez. Az itatást lapunk más helyen eléggé részletezi. Jömagam úgy a belső, mint a külső itatást használom a legjobb eredménnyel. Aki egyszer megkísérli a belső itatást, örökre hi marad hozzá.

A kívülről behordott virágor mennyiségben sem bízhatunk vakon. Az idén többen megpróbáljuk dr. Szóvárdi Ferenc méhésztestvérünk útmutatásai alapján, a szójabab liszt etetését mézzel összekeverve és öreg lépekbe kenve. A tavalyi kiváló eredményt ért el vele és reméljük, hogy az idén sem marad el, ha jó az anya.

A tavaszi részletes átvizsgálást egy melegebb napon feltétlenül hajtjuk végre. Főképpen az anyát és a mézkészletet figyeljük meg. Az anyátlan családokra egyesítjük jó anyás, közepes népességű családdal, a szokott módon. A hó végén megkezdjük az anyanevelést is.

Ha az átvizsgálásnál kevésnek találjuk a mézkészletet, pótoljuk lépesmézzel, sűrű méz vagy cukoroldattal. De vigyázzunk arra is, hogy az erős családoknál ne legyen túl sok mézes lép, mert akkor nincs hely a fiasításra. Pár mézes lépet ügyelve emeljük ki és cseréljük ki félig-mézzel vagy üressel.

A kaptár feneke állandóan tisztán tartandó, hogy a viaszmosoly, — a lépeknek e veszedelmes ellensége, — ne szaporodjon el. A tartalék lépeket legalább kéthetenként kénezzük, védjük a viaszmosoly ellen. Ugyanez okból nem hagyjunk több lépet a kaptárban, mint amennyit gondolni tud a család.

Amikor a család az utolsó lépeket is elfoglalta, a fészket üres lépekkel bővítjük. Hatultöltés kaptárban, vagy a fészket elé a homokiához vagy az utolsó lépek mögé adjuk. Feülkezelosban a fészket két szélére. Ha müléppel bővítjük a fészket, két hasítos lép közé legjobb elhelyezni. A méhek hamarosan kiépitik és az anya hamarosan bepetezi. De a fészkeknek az ilyen megbolygatása csak az állandó jó idő beálltával történhetik. Ha a gyümölcsia és a repce virágzásakor szép idő járja. Ekkor is csak a népes családoknál engedhető meg és ismételjük, ha hordás is van.

A számításból való (spekulatív) etetés március végén, április elején, illetve hidegebb vidéken, ahol a nagy hordás később indul meg, április közepe táján 12—15-én kezdődik s nem szabad abba hagynunk az állandó jó hordás beállta előtti időkig.

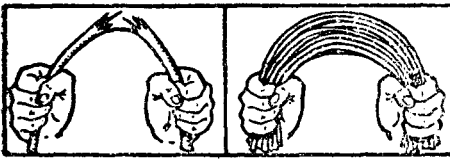
A családok lassanként kiegyenlíthetők, hogy egytormán megerősödvé a főhordást annál jobban kihasználhassák. Bár sokakat nem érünk el vele, mert a gyenge család rendszerint az anya miatt néptelen. A kiegyenlítést kaptároknál egy-két érett fiasítás lépnek néppel együtt való beadása, a kasoknál pedig helycsere útján hajtható végre. A gyenge teljesítményű anyákat jegyezzük fel s májusban váltsuk le, mert ha nem, újból legyen-gülnék.

Ügyeljünk, hogy az etetésnél rablást ne idézzünk elő. Ha netalán ez mégis bekövetkeznék, igyekezzünk azt mielőbb megszüntetni, míg az egész méhtelepre nem terjed át. Nagy öldöklés és pusztulás lenne a vége.

Ezért etessünk este és gyenge, anyátlan családot ne tartsunk a méhesben.

Kolozsvár.

KREJCSI FERENC
méhészkori alelnök.

EGYESÜLETI ÉLET

A méhészet haszna

Minden ország a méhészet fejlesztését és támogatását a mezőgazdasági többtermelés érdekében szívügyének tekinti és nagy áldozatokat hoz, hogy a méhészkedést minél általánosabbá tegyék. Nálunk a méhészkedéssel majdnem kizárólag csak kisemberek foglalkoznak. Tehát már azért is megérdemli a pártfogást és támogatást. Hiszen az, aki méhekkel bajlódik és azoknak társadalmi és szociális berendezkedését megismeri, lehetetlen, hogy ne iparkodjék magát abba beleélni.

Általánosan tudott dolog, hogy a méhészet legnagyobb közgazdasági értéke nem a méztermelés, hanem az a munka, melyet a méhek a gyümölcsfák és kultúr-növények virágainak megtermékenyítésével végeznek. Ma már nem képezheti vita tárgyát, mert számtalan megfigyelés bizonyítja, hogy a gyümölcs vagy más termés a környékbeli mehesládók számától függ. Mintegy harminc évvel ezelőtt az amerikai (kaliforniai) gyümölcsfarmerek lapjában számtalan hirdetés olvastam, hogy a narancs, citrom és más gyümölcsfák virágzásakor 1000—2000 családos méhészeteket szívesen látnak farmjaikon. Fizetik az oda- és visszaszállítási költséget s emellett a méhészt majdnem minden héten pergethet is. Amennyire gyakorlati embernek ismerem a yanke-t, biztos vagyok benne, hogy nem a méhészt szép szeméért, hanem azért a termés-többletért hívta a méhészeket, melyet a méhek munkássága révén évről-évre elért.

Vidékünkön (Arad mellett) a két éves katasztrófális szárazság miatt a méhállomány mintegy felenyire apadt. Jórágam örültem, hogy állományomat még áldozatok árán is fenttarthattam. Tavaly tavasszal drágán vásárolt cukorral mentettem meg méheimet. Ezidén már nem tudtam ezt megtenni. Ezért üdvözljük örömmel az állam segíteni akarását a méhetező cukor juttatásával. Nagyon fontos volt, éppen a végszóra érkezett meg. Csupán a 12%-os illeték mellett.

Reméljük azonban, hogy a jövőben sikerül bebizonyítanunk a méhészet nemzetgazdasági hasznát, az igazi hasznát,

melyet teljesen önzetlenül a virágok beporzásával végeznek és ezért méltán megérdemeljük az adó és illetékmentes cukrot.

Mácsa.

SZTAREK KÁROLY

Megolckult a nagyváradai és bihari EME méhészkör

Február hó 13-án a biharvármegyei méhészek népes csoportja méhészköri alakuló gyűlésre ült össze Nagyváradon. A méhészkör jelentőségét *Alexa Simon* méhésztestvérünk ismertette, míg a méhészkör szervezeti szabályzatát *Krupka Károly* EMGE megbízott.

Az összegyűlt méhésztestvérek lelkes hangulatban kimondták a méhészkör megalakítását és a jelölőbizottság előterjesztésére egyhangúan a következő vezetőséget választották meg. Elnök: *Alexa Simon* Nagyvárad, alelnökök: *Barra Gábor* Nagyvárad és *Kuki Zoltán* Bihar, titkár: *Szövérdi Károly* Nagyvárad, jegyző: *Békffy Sándor* Nagyvárad, pénztáros *Krupka Károly* Nagyvárad. Az igazgatóválasztmány tagjai *Tóth Mihály* nagyváradai, *Nagy Mihály* örvéni és *Melega Lajos* nagyváradai méhésztestvéreink, míg az elnöri tisztséget *Kezdődy Gyula* és *Belitzai Andor* nagyváradai méhésztestvéreinkre bízták.

Az alakuló gyűlés 100 lejben állapította meg a méhészkör tagdíját, majd jelentős határozatokat hozott a méh-vándorlásnál eddig alkalmazott nehézkes és hosszadalmas vasuti eljárások megyorsítására, a költésrohadás leküzdésére.

A méhészkör rendszeres vitadélelőtök rendezését is tervbe vette és február hó 22-én már megtartotta az első ülését. Jelentős mennyiségű szójalisztet osztottak ki kedvezményes áron és

a méhészek kedvezményes áru eszközökkel, műléppel és egyéb anyaggal való beszerzési lehetőségét is tervbe vették. Megkeresést intéztek a szeg hivatalos áron való juttatása ügyében a helyi hitelszövetkezeti központhoz.

Az újonnan alakult méhészkör tevékenységéhez sok sikerű kívánunk és egyben közöljük címét azok részére, akik csatlakozásukat akarják bejelenteni: Nagyvárad-Oradea, Str. Visinski 27, az EMGE címén. Hivatalos órák reggel 8-tól d. u. 2 óráig.

A CUKORKIOSZTAS RENDJE.

Lapunk zártakor (márc. 18-án) a cukorigénylő lapok beküldése még folyamatban volt ezért az elosztó bizottság 20-ára tervezte első ülését. Ezuton is kérjük méhésztestvéreinket, hogy amint kézhez kapják a névre kijelölt értesítést, azonnal küldjék el a cukor árát, mert csak akkor válthatjuk ki a gyárból, amikor az egész mennyiségre összegyűlt a pénz.

Törzskönyv

A méhészetnek éppen úgy, mint bármely más tervgazdálkodásnak elkerülhetetlen előfeltétele a törzskönyvelés.

Az állattenyésztésben a legjobb fajtának a kitenyésztésére, illetve a kiváló tulajdonságok megőrzésére a származás vonalának vezetése elengedhetetlenül szükséges.

Ennek a célnak érdekében szükségesnek tartottuk egy könnyen kezelhető törzslapmintát kinyomtatni, mely egyben az előjegyzéseket is tartalmazza.

A törzskönyvet dr. Szövérdi Ferenc, Texe Imre és Pápay Zoltán állították össze s az teljesen megfelel a követelményeknek. Egy törzskönyv 25 törzslapot tartalmaz és csinos keményfedelű (karton) borítólapja van. A feljegyzéseket hat csoportba foglalja: 1. a család, 2. az anya, 3. teelés, 4. tavaszi fejlődés, 5 nyári eredmények és 6. betelelés. Minden csoportban megfelelő szöveggel, így a méhészeknek csak vonásokat kell beírni, illetve a nem kívánt részt kihúzni.

A törzskönyv ára az említett kivitelben 100 lej és az EME-ben vehető át. Póztai küldés esetén, a portóval drágább. Méhészköreink rendeljék meg közösen, így olcsóbb a szállítás.

A FELSŐHÁROMSZÉKI EME MÉHÉSZKÖR február hó 4-én tartott rendes ülésén Balogh Jenő méhészköri elnök részletes beszámolót tartott az EME méhészeti továbbképző tanfolyamáról. A továbbiak során a Méhészkör kebeléből az az EME igazgatóválasztmányi tisztségére Siklódi Albert titkárt és Kratochwil Arthur gazdasági iskolai tanárt jelölték.

A méhészeti továbbképző tanfolyam előadásainak ismertetését Balogh Jenő elnök, a méhészkör március 4-i ülésén tovább folytatta és ez alkalommal megbeszéltek az anyaegyesület, a méhészkör és a Rom. Katolikus Gazdasági Iskolával karöltve tartott 14 napos méhészeti tanfolyam március 18-ára tervezett ünnepélyes vizsgájának sorrendjét. A vizsgán mintegy 80 bizonyítvány kerül kiosztásra. A tanfolyam vezetője Kratochwil Arthur gazd. iskolai tanár.

Ugyanez alkalommal osztják ki a kézdivásárhelyi gazdasági kiállítás méhészeti csoportjában résztvettek dicséző okleveleit is névszerint: Siklódy Albert, Kovács L. István, Turóczi Albert és Páll Imre méhésztestvéreinknek.

KÜLÖNFÉLÉK

MÉHÉSZ KÉPVISELŐK AZ ALKOTMÁNYOZÓ NEMZETGYÜLÉSBN. Mire a Méhészeti Közlöny megérkezik az olvasóink kezébe már túl leszünk a választásokon és bízunk benne, hogy egyesületünk vezetőségéből ketten is bekerülnek az alkotmányozó nemzetgyűlés képviselői közé.

Elnökünket, Bende Béla unit. lelkész, Marostorda megyében, míg alelnökünket Vass Márton kispapját Szatmármegyében jelölte a MNSZ.

Felelősgeltjes munkájukhoz Erdély méhésztáborra teljes bizalmát előlegezi.

AJÁNDÉKOZZUNK RAJOKAT az EME kísérleti méhtelepének május 1-ig. Egyesületünk méhtépnak és műlépet küld, amibe beüthetjük. Ujabb ajándékozó Könczey Mária Esztelnek. Köszönetet mondunk érte.

INGYENES KAPTÁRKÉSZÍTŐ TANFOLYAM. Az EME kéthetes kaptárkészítő tanfolyamot rendez Kolozsvárt, április hó 5—17-ig azon nők és férfiak részére, akik a házi kaptárkészítést gyakorlatban öhajtják megtanulni. A tanfolyam vezetője és gyakorlati oktatója Várady Béla ig. vál. tag. A műhely területe és a rendelkezésre álló gépi és kézi szerszám

korlátozottsága miatt csak csak résztvevőt veszünk fel a beiratkozások sorrendjében. Ha többen jelentkeznek, a tanfolyamot megismételjük április 19—30-ig. Az elméleti és gyakorlati kiképzés reggel 8-tól déután 5-ig tart, délben 1 óras ebédszünettel. Aki beiratkozott, köteles résztvenni és kérjük, hogy hozzanak magukkal munkaruhát. A tanfolyam sikeres elvégzéséről bizonyítványt adunk. Jelentkezni az EME-nél lehet d. e. 8—2-ig Kolozsvár, Köztársaság-utca 22. sz. alatt.

PIACI ÁRAK. Az árak általában csökkenő irányzatot mutatnak.

A méz iránt ünnepek előtt nagyobb érdeklődés nyilvánult meg, de nagyban 260—280 lejnéi kg.-ként Kolozsvár környékén nem értek el. Szövetkezeti boltokban kimérve 318—352 lejért árulják, aszerint, hogy mikori vétel. Brassóban 400, Nagyváradon 320, Aradon 300, Bakóban 282 lej volt kg.-gént az ára.

A viasz iránt nagy a kereslet. Csak kisebb tételek eladásáról szereztünk tudomást. Egy kolozsvári festékkereskedésben 485 lejért láttunk kb. 10 kg.-nyi mennyiséget kitéve. Tanácsunkra apránként megvásárolták.

A mülép ára 1000 lej körül mozog minden illetékekkel együtt. Nagyváradon változatlanul 945, Kolozsvárt 1010, Désen 820 lejes eladásról hallottunk. Legjobb, ha mindenki maga készíti el a M. K. leírása szerint, fertőtlenített viaszból.

A méhcsaládok ára is csökkent. Általában minél távolabb megyünk a városoktól, annál olcsóbb. Szolnok-Doboka megyében pld. egyik méhésztestvérünk Dés-től 25—30 km.-es körzetben 800—1100 lejes áron 35 kast szedett össze. Ha 1550 lejebe számítjuk a kaptárt, akkor átszabással 2550—2600 lejért hozzájuthatunk egy család méhez. Csak utána kell járni. Címet nem adhatunk, mert alkalmi vételek minden vidéken adódnak.

A kaptárak iránt nap mint nap mind többen érdeklődnek és lassan kifognak a raktárak. Az erdélyi nagy kaptár ára változatlanul 1550 lej, vándorlásra berendezve 100—200 lejjel drágább.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 3 lej, keretes hirdetés cm.-ként 5 lej. Többszöri közlésnél 25% engedmény.

ELADÓ 1 drb. NB. rakodó, 1 NB. fekvő, 5 úgynevezett 62-es rakodó kaptárban erőteljes méhcsalád hozzávaló pergetővel 80.000 lejért. A kaptárak 5/4-es egyszerű faluak (a fekvők eredeti zsalus Boczonádi gyártmányuak). A 62-es kaptár költőterében 9 keret van. A méztérben ugyanannyi, de csak 12 cm. magasak. A pergető zajtalan, könnyű járású, 4 külőtéri vagy 8 méztéri keret pergetésére. A családok fiatal anyái olyan rohamosan fejlesztik a nagy kereteken családjukat, hogy május elején a kaptár tele van bogárral. Jó hordású vidéken két pergetéséből megtérül a vételár. Vasútállomás 4 km.-re Curtici. *Sztarek Károly* Macea, jud. Arad.

MÉHCSALÁDOKÉRT kis Boczonádi rakodó és fekvő, valamint trapéz alakú keretekkel felszerelt „Automata“ kaptárokat adnék cserébe. Esetleg viaszért is elcserélném. *Mélik Jeróné* Kolozsvár—Cluj, Köztársaság-utca — Str. Republicii 11 szám.

TÖBB betegségmentes méhcsalád eladó 38×30 cm.-es kaptárakban. Érdeklődjenek *Köntzey Maria* tanítónőnél, Estelnic, Háromszék megye.

ELADÓ 4 „Tóth“-féle kaptár keretekkel és üvegablakkal teljesen felszerelve. *Krejsi Ferenc*, Kolozsvár, Györgyfalvi-út 53 szám.

TANULÓT méhészetembe felveszek. *Dr. Bruck*, Kolozsvár. Rákóczi-út 26.

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

ROMANIA — Cluj, Str. Republicii No. 22.
Kolozsvár, Köztársaság-u. 22. — Tel.: 22-04.

Felelős szerkesztő:

Dr. Szövérdi Ferenc, EME főtítkár.

A Méhészeti Közlönyt az E. M. E. tagjai 300 lejes évi tagdíj fejében tagsági illetményként kapják.